

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. I. Iure divino positivo extabant quædam impedimenta in lege veteri. In lege nova nullum à Christo Domino fuit denuò institutum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

S E C T I O P R I M A.

D E I M P E D I M E N T I S M A T R I M O N I I

I N C O M M V N I.

4.
Impedimen-
ta quædam
sunt juris
nature, alia
juris divi-
ni positivi,
tertia juris
humani.

Uniam lex triplex est, naturalis scilicet, Divina positiva, & humana; hinc etiam triplicia possunt excogitari impedimenta, prima juris naturæ, secunda juris divini positivi, & tertia juris humani. De impedimentis juris naturæ nihil hic speciale occurrit dicendum, nisi quod sint quædam prohibentia Matrimonium occasione aliquâ extrinsecâ, seu per accidens, vtpotâ si inter aliquas personas immineret aliquod grave scandalum, vel aliquod grave damnum, quod naturali obligatione vitandum sit. Quantum ad impedimenta juris Divini positivi: Dico primò:

C O N C L U S I O I.

Jure Divino positivo extabant quædam impedimenta in lege veteri.
In lege nova nullum à Christo Domino fuit denuò institutum.

5.
Probat
Conclus.

Conclusio est certa, argumento desumpto ex Scriptura, negativo quidem quoad ultimam partem, quia in toto nouo Testamento talis institutio non legitur; affirmativo autem quoad primam partem, quia Levit. 18. legitur institutio quorundam impedimentorum penes aliquos gradus consanguinitatis, & aliquos affinitatis. Et exploratum est (inquit Aversa hic q. 9. sect. 1. §. Iure positivo) illa impedimenta statuta fuisse, non tantum tamquam prohibentia, sed etiam tamquam dirimentia. Equidem non sic exploratum, quin ab Aliquibus negetur.

Aversa.

Non omnia
impedi-
menta ve-
teris legis
erant juris
nature.

Et quamvis (prosequitur idem auctor) plerique DD. opinati sint, omnia illa impedimenta fuisse ibi signata tamquam de Jure naturali dirimentia Matrimonium: communior tamen & vera sententia est, plures ex illis gradibus consanguinitatis & affinitatis, non jure naturæ sed tantum positivo præcepto Divino habuisse vim dirimendi Matrimonium: licet aliquis etiam ibi gradus signetur, qui naturali jure dirimit Matrimonium. Quod totum suis locis videbimus tractando de ipsis gradibus.

6.
Quæ erant
juru positi-
vi amplius
non obli-
gant ex vi
illius legis.

Impræsentiarum autem profus certum & notum est hæc impedimenta in quantum præcisè obligabant ex vi legis Mosaicæ, jam penitus cessasse, adeòque nullatenus astringere fideles legis novæ professores, nisi inquantum

aliquod vel aliqua sunt juris naturæ, aut quæ etiam essent juris Divini positivi, tamen sunt ab Ecclesia relumpta ob morales congruentias.

Quod probè intelligens Concil. Trid. sess. 24. de Matr. can. 3. ait: *Si quis dixerit, eos tantum consanguinitatis & affinitatis gradus, qui in Levitico exprimuntur, posse impedire Matrimonium contrahendum, & dirimere contractum, nec posse Ecclesiam in nonnullis eorum dispensare, aut constituere, ut plures impediant & dirimant, anathema sit.*

Trident.

Inquit: *nonnullis*; quia integrum relinquit asserere, quosdam esse gradus, jure ipso naturali impedientes & dirimentes, in quibus proinde dispensare non possit.

Neque his officit, quod de conjugio consobrinorum scribit Gregor. ad Aug. Anglorum Episcopum c. 6. (& refertur c. 20. 35. q. 3.) *Quædam lex terrena in Romana Rep. permittit, ut si frater & soror, seu duorum fratrum germanorum, seu duarum sororum filius & filia miscantur. Sed experimento didicimus, ex tali conjugio sobolem non posse succrescere, & sacra lex prohibet cognationis turpitudinem revelare. unde necesse est, ut in quarta vel quinta generatione fidelium licenter sibi jungantur.*

7.
Occurrit
objectioni.

Siquidem per legem sacram intellexit legem Ecclesiasticam, quæ prohibet & irritat Matrimonium consobrinorum, alioqui in Levitico non prohiberetur. Vitur autem eo modo loquendi, in textu Levitici observato, de non revelanda cognationis turpitudine, alludere volens, per modum convenientiæ & exempli, ad antiquam prohibitionem Levitici.

Quid Greg.
intellexit
per legem
sacram.

Et eodem modo explicandus venit Zacharias, quando rescribens Episcopo Ticin. (& ponitur 30. q. 3. c. 2.) inquit: *Sed bene tua sancta fraternitas compertum habet, quod Dominus præceperit per Moysen, dicens: Turpitudinem patris tui, vel matris, vel sororis non revelabis: turpitudine enim tua est. Cum ergo à propria consanguinitate jubemur abstinere, multo magis à spirituali nostri patris filia omni excusatione aut argumento seposito, sub nimia districtione nos cavere convenit. &c.*

8.
Quomodo
explican-
dus Za-
charias Pa-
pa.

Vbi Zacharias refert quidem (inquit Aversa sup. §. Quare) antiquam prohibitionem Levitici, non tamen tamquam adhuc per se obligantem, sed per modum paritatis, ut sicut Divinâ illâ lege jubemur, id est, jubebamur abstinere à consanguinitate carnali, ita convenienter per legem Ecclesiasticam jubemur abstinere à cognatione spirituali in Matrimonio contrahendo, de qua ibi specialiter loquebatur, ut patet

Aversa.

ex

ex principio cap. quod sic sonat: Pitacium (id est, charta vel scriptura, continens petitionem alicuius) nobis tua veneranda fraternitas obtulit, per quod sciscitari curasti, si liceat filio, cuius Pater alterius filiam ex sacro Baptismate suscepit, susceptam, id est, spirituales eius Patris filiam (quod dici crudele est) in Matrimonio accipere: quod apud te enormiter asseruisti contigisse: sed bene &c. ut sup. Igitur Zacharias non solum à pari, sed quasi à fortiori arguit, dicens: Multò magis &c.

Novam, adhuc Matrimonia irrita sint inter di-ctas personas? Negat Aversa sup. §. Etiam, post Sotum 4. dist. 39. q. 1. a. 1. & alios, quos citat.

Et patet (inquit) quoniam simpliciter & absolute illa lex quoad Judæos abrogata fuit, quos solos antea astringebat: nam alioqui quoad Gentiles numquam habuit vim obligandi. Et dum successit obligatio legis Novæ, iam extincta fuit obligatio Veteris, etiamsi Judæi ex sua obstinatione non acceptent legem Novam, quia satis est, quod profus acceptare teneantur, & verè eà obligentur. Hæc ille.

Notat autem Sotus sup. Si Judæi, quando antè passionem Christi Remp. liberam habebant, impedimentum dirimens statuisset, hodie durare. Quia illæ leges sæcularis Reip. non sunt abolitæ per Christum. Vnde fit (inquit Sanchez lib. 7. disp. 3. n. 6.) minimè audiendum esse Henriquez lib. 12. de Matr. c. 1. n. 5. dicentem, nunc apud infideles Judæos, qui lege Moysis volunt impiè gubernari, esse irritum Matrimonium prohibitum Levit. 18. quod si uterque conjux ad fidem convertatur, Ecclesiam permittit, ut ex dispensatione in eo matrimonio permaneant. Quia illa lex Mosaica profus extincta illos minimè astringere potest. Nec de ea Ecclesiæ dispensatione constare potest. Hæc ille.

Sed contra hanc doctrinam Soti facere videtur, quod Hebræorum Respub. hodie non sit libera, ut ibidem docet Sanchez, imò non sit vera Respub. cum non habeat Principem, sed Judæi aliorum Principum gubernationi subiciantur, ut proinde hodie non videantur durare leges antè passionem Christi institutæ, sicut non durat ampliùs Respub. quæ ante passionem Christi erat.

Deinde pro doctrina Henriquez videtur facere, quod Innoc. 3. cap. 4. de Consang. allegat, Judæos conjunctos secundum veteris legis instituta in gradu prohibito à lege Canonica, post Baptismum non esse separandos, quasi scilicet secus sint separandi. Et cap. ultimo de Divortijs, similiter non debere separari Judæum, qui duxerat uxorem fratris sui defuncti, si hic absque prole decesserat, prout nempe lex vetus tale Matrimonium concedebat, quasi etiam secus separari debuisset.

Respondet ad ultimum Aversa sup. §. Et ad Canones, Pontificem definire quidem, valere illa Matrimonia, & conservanda esse, etiam post Baptismum, quæ inter Judæos contracta fuerant juxtà ritum suæ legis, quia de hoc rogatus fuerat, & ad hoc petebatur responsum. Sed non per hoc definit, non valere & separanda esse eorum Matrimonia, contracta contra ritum veteris legis, sed hoc intactum reliquit. Et de hoc etiam dici debet, non esse irrita talia Matrimonia, loquendo præcisè ex vi illius legis, & nulla alia lege obstante. Ita Aversa.

Sed, ut verum fatear, hæc responsio non ad plenum mihi satisfacit. Quamquam enim in d. c. fin. non expressè definit Pontifex, non

9. Obijciatur auctoritas Innoc. 3.

Objicitur etiam auctoritas Innoc. 3. ex c. Literas 13. de Restitutione spol. ibi: Opinioni autem ultime videtur non incongruè adaptari, ut in gradibus consanguinitatis Divinâ lege prohibitis, restitutioni aditus præcludatur, sed constitutione interdictis humanâ, restitutio locum habeat cum effectu, cum in illis dispensari non possit, & in istis valeat dispensari. Et infra: Propterea melius videtur, quòd cum opponitur consanguinitas, præsertim in gradibus Divinâ lege prohibitis, &c. Vbi hic Pontifex planè videtur supponere, adhuc vigere Divinam prohibitionem de contrahendo Matrimonio in quibusdam gradibus, & in ijs à Pontifice dispensari non posse.

Resp. Aversa.

Respondet Aversa sup. in fine: Innocentius refert plures quasdam sententias de casu ibi quæsto, & supponit tam Divinam antiquam, quàm Ecclesiasticam prohibitionem præsentem de matrimonio in quibusdam gradibus, & solum intellexit à Pontifice in ijs dispensari non posse, id est, non debere, non expedire, cum ibidem dicat, non esse consuetum, ibi: Rescripto petebas Apostolico edoceri, utrum quando aliquis consanguinitatis gradus objicitur, in quo Sedes Apostolica dispensare non potest, nec etiam consuevit.

Vbi Gloss. verb. Non potest: Id est, inquit, non vult, vel non expedit. Quod ipsum (inquit Aversa supra) referendum est ad Ecclesiasticam prohibitionem, non ad Divinam veterem.

10. Itemq; Herinx.

Igitur Innoc. 3. procedens d. cap. solum arguendo & referendo sententias, allegat obiter (inquit Herinx hic disp. 6. q. 1. n. 2.) Ecclesiam in gradibus jure Divino prohibitis dispensare non posse, supple convenienter, ideoque non consuevisse, quia scilicet non expedit ordinariè loquendo, etsi (ut praxis Ecclesiæ docet) interdum dispenset, & ipsam in quibusdam gradibus, à Deo olim prohibitis, dispensare posse, definit Trid. sup. & quantum ad secundum gradum supponit idem Trid. sup. c. 5. Ipseque Innoc. 3. cap. Gaudemus, de Divortijs. Hæc ille.

11. Quæ personæ olim Divinâ lege fuerint prohibite.

Rogat aliquis, quæ personæ olim Divinâ lege fuerint prohibite? Habentur his versibus apud Gloss. sup. verb. Divinâ lege:

Nata, soror, neptis, matertera, fratris & uxoris, Et patris conjux, mater, privigna, noverca, Vxoribus, soror, privigni nata, nurus, Atque soror patris conjungi lege vetantur.

An Iudæi adhuc obligentur.

Sed adhuc dubium superest: num saltem respectu Iudæorum, qui non susceperunt legem

Sotus.

12. Probatur quod non, ex Aversa.

Notabile aliquod ex Soto.

Sanchez.

Henriquez.

13.

Oppugnatur.

Arguitur pro doctrina Henriquez.

14.

Resp. Aversa.

valere & separanda esse eorum Matrimonia, contracta contra ritum veteris legis; satis tamen, dicit aliquis, hoc videtur indicare dum rescribit Livoniens. Episc. in hæc verba: *Quia dispar est ritus Livoniens. de novo ad Fidem Catholicam converforum à nostro: propter infirmitatem Gentis ejusdem concedimus, ut Matrimoniis contractis cum relictis fratrum utantur: si tamen fratribus decedentibus sine prole, ut semen defuncti, juxta legem Mosaicam, suscitarent, cum talibus contraxerunt.*

15. Ad quid illa conditio: *si tamen &c.* nisi Pontifex judicasset, saltem tamquam Doctor privatus, separandos esse, si secus contraxissent? & quare separandi, nisi quia Matrimonium secus contractum invalidum fuerat? & per quam legem invalidum, nisi per legem veterem? Nam legi Ecclesiæ novæ nondum erant subjecti. Hæc expendenda relinquo Doctoribus.

Judicium
Auctoris.

Ego autem permaneo in communi sententia, quæ docet, ut vidimus, præcisè ex vi legis veteris, non fore irrita Matrimonia, in gradibus, illà lege prohibitis, contracta. Nisi, inquam, simul ex vi legis naturalis, aut alicujus legis humanæ, eos astringentis, dirimantur. Atque hæc satis pro hoc loco de impedimentis juris divini positivi.

Veniamus ad legem humanam, & examinemus, utrum & hæc ipsa constitui possint impedimenta Matrimonij, non solum merè prohibentia, sed etiam irritantia. Pro resolutione erit

CONCLUSIO II.

Ecclesia potest pro Fidelibus constituere aliqua Matrimonij impedimenta, non tantum prohibentia, sed etiam dirimentia.

16.
Hæretici
aliqui ne-
gant jure
humano
posse consti-
tui impedi-
menta
Matr.

Non defuerunt inter hæreticos, qui negaverint, posse jure humano constitui impedimenta Matrimonij. Eò quòd, sive consideretur Matrimonium civiliter ut contractus, debeat relinqui sub tota libertate, quam de jure naturali habet; sive consideretur spiritaliter, ut Sacramentum, debeat relinqui in sua institutione, factà à Christo Domino; qui quidem determinavit, quidquid pertinet ad substantiam & validitatem singulorum Sacramentorum, quæ non potest deinceps ullà lege, vel ab ipsa Ecclesia & Pontifice immutari.

Aversa.

Sed his non obstantibus, certum & apud omnes receptum est (inquit Aversa sup. §. *Satis tamen*) verè posse humano jure constitui aliqua Matrimonij impedimenta, non tantum prohibentia, sed etiam dirimentia, & quidem utiliter & prudenter.

17.
Opposium

Est quæ de fide, definitum in Trident. sess. 24. de Matr. can. 4. *Si quis dixerit, Ecclesiam*

non potuisse constituere impedimenta Matrimonij dirimentia, vel in iis constituendis errasse, ex Trid. anathema sit. Id quæ perpetuà Ecclesiæ praxi servatum erat: ab antiquo enim constituta fuerunt varia Matrimonij impedimenta, ac deinceps retenta.

Et sicut in veteri Mosaiica lege quædam impedimenta constituta fuerunt: ita expediens erat, ut tempore legis novæ constituerentur. Ideoque non fuerunt jure ipso divino ab eodem Christo Domino constituta; quia constitui sufficienter poterant per ecclesiam, in quâ hæc potestas remanebat.

Et ratione etiam suadetur: quia jure humano optimè possunt statui conditiones humanorum contractuum, tum ut licitè, tum ut validè celebrentur. Cum ergo Matrimonium sit quidam humanus contractus, optimè poterat ex ipso humano jure subijci hujusmodi conditionibus. Neque id sublatum est per elevationem Matrimonij ad statum Sacramenti: quin imò adhuc ratio Sacramenti præsupponit rationem contractus. Hucusque Aversa.

18.
Resp. ad
arg. Hæreticorum,
ex Aversa.

Quid ergo ad rationem dubitandi ex adverso allatam? Respondet idem Auctor §. & hinc patet: Non necesse erat, ut modus hujusmodi contractus relinqueretur in tota naturali libertate: sed bene poterat restringi & coarctari ad certas conditiones & qualitates personarum, quæ conditiones non erant alioquin præfixæ ex ipso jure naturæ, sicut planè in alijs contractibus factum est.

Necesse tamen erat, ut modus hujus Sacramenti permaneret semper in eadem institutione, factà à Christo Domino, & verè nullà humanà potestate poterat immutari. Sed institutio Christi fuit, ut contractus legitimus cõjugalis esset Sacramentum: quare nullatenus fieri potuisset in Ecclesia, ut talis contractus non esset Sacramentum, aut alius, quàm contractus legitimus, esset Sacramentum. Sed Christus non instituit nec determinavit, quisnam esset legitimus contractus, sed hoc reliquit in humana potestate, sicuti antea erat. Hæc ille. Vide quæ de hac re diffusè disputavimus Sect. 9. præced. Partis Conclus. 3. ubi de nova lege Trid. irritante Matrimonia clandestina.

Sed dicit aliquis: Matrimonium est remedium contra morbum concupiscentiæ; sed ille morbus extendit se ad omnes nullo impediente; ergo similiter & Matrimonium se extendere debet, cum medicina debeat ex opposito respondere morbo.

19.
Obiectio.

Respondet Doct. Seraphicus 4. dist. 34. Resp. D. a. 1. q. 1. n. 12. *Morbus ille aliter remediabilis Bonav. est, quàm per Matrimonium, ut puta per continentiam.*

20.
Secunda
Obiectio.

Si rursus objicias: Nullum aliud Sacramentum habet impedimentum, quin si aliquis suscipiat de facto, susceptum sit. Ergo similiter videtur in Matrimonio, quòd qualicumque sit aliquis, tamen si de facto contrahit, suscipit Matrimonij Sacramentum.

Respondet D. Bonaventura sup. num. 11. *Solvitur ex Ratio eod.*